

Groen in de herfst

Spreeuwen in de lucht

Misschien heb je ze de afgelopen weken al gezien; grote groepen spreeuwen die samen door de lucht wervelen. Dit prachtige schouwspel komt elke herfst weer voor. Deze zwermen kunnen enorm groot zijn. Ze tellen soms wel tien- tot honderdduizenden spreeuwen. Maar, hoe zijn het er opeens zoveel en waarom doen spreeuwen dit eigenlijk?

Dit komt doordat de spreeuwen die zich al in Nederland bevinden dan aangevuld worden door spreeuwen die van Scandinavië hierheen vliegen om te overwinteren. In de herfst zijn er dan in Nederland ongeveer evenveel spreeuwen als mensen!

Samen staan ze sterk

Als de spreeuwen 's avonds hun slaapplek opzoeken vliegen ze naar holtes in bomen, nestkasten en gaten en kieren van gebouwen. In de herfst verzamelen ze zich eerst in kleine groepjes. Deze kleine groepjes smelten samen tot een zwerm. Die blijft vaak een tijdje boven de slaapplek vliegen, zodat er genoeg groepjes kunnen aansluiten. Dit ziet er spectaculair uit. Uiteindelijk strijkt de zwerm neer in een groepje bomen, rietland of een hoog gebouw. Ze slapen samen, in deze grotere groep. Dat is veiliger dan alleen.

Spreeuwendzwermen bekijken

Als je dit prachtige schouwspel met je eigen ogen wil zien, kun je kijken op <https://waarneming.nl/species/180/observations/>. Daar vind je de meest actuele waarnemingen van spreeuwendzwermen.

Help de spreeuw

Spreeuwen hebben een gevarieerd dieet, maar voeden zich voornamelijk met insecten en insectenlarven, zoals emelten. Deze zijn volop te vinden op (natuurlijke) graslanden, waar spreeuwen dus dankbaar gebruik van maken. Ze eten

ook bessen en fruit, zoals appels. Helaas gaat het aantal spreeuwen in ons land de laatste jaren hard achteruit. Dit komt onder andere door verdroging van graslanden, waardoor er minder voedsel beschikbaar is. Door op graslanden en weides water langer vast te houden kunnen spreeuwen en andere weidevogels genoeg voedsel vinden. Zelf kun je een spreeuwnestkast ophangen in je tuin. Zo kunnen we ervoor zorgen dat spreeuwen niet op de rode lijst belanden.

“Dit prachtige schouwspel komt elke herfst weer voor.”

Minivoedselbos: oogsten uit je eigen tuin

Hoe mooi is het niet als je voedsel uit je eigen tuin kunt halen? Een eigen voedselbos, zo'n verzameling van planten, bomen en struiken waar je het hele jaar door van kunt eten. Maar hoe leg je dat aan en hoe groot moet je tuin zijn?

Omdat er van een voedselbos vaak wordt gesproken als het groter is dan 1 hectare, noemen we dat voor een tuin een minivoedselbos of eetbare bostuin. Een minivoedselbos hoeft niet groot te zijn; met 4 vierkante meter kom je al een heel eind. Heb je een kleinere tuin, dan kun je met kleinfruit (bessen, frambozen, bramen) en klimplanten tegen muren en schuttingen werken.

Maar zelfs op een vierkante meter of een balkon kun je iets doen, bijvoorbeeld bakken met kruiden of aardbeien aan de balustrade. En er zijn allerlei fruitboompjes in minivorm.

Zeven lagen

Maar laten we eerst kijken naar een gemiddelde tuin. Belangrijk om te weten is dat een voedselbos iets anders is dan een moestuin: in een moestuin worden vooral eenjarige gewassen verbouwd, terwijl een minivoedselbos bestaat uit meerjarige eetbare planten.

Een minivoedselbos heeft een plek nodig met voldoende zonlicht en een

gezonde bodem. Er wordt gewerkt met verschillende lagen. Het gaat erom een slimme combinatie te maken, zodat de bomen of grotere planten beschutting geven aan de kleinere.

Er zijn zeven lagen, maar niet in elke tuin zijn die haalbaar. Van kleine fruitbomen via grote struiken naar kleinere struiken, kruiden en groenten naar bodembedekkende planten en gewassen onder de grond.

Aanleg

Hoe leg je een minivoedselbos aan? Kijk eerst waar je dat gaat aanleggen. Kies een plek met voldoende zon. Maak dan een eenvoudige plattegrond (inclusief paden zodat je niet op de planten hoeft te stappen als je gaat oogsten, en hoeveel planten er komen). Begin met de bomen en werk van boven naar beneden. Gebruik inheemse bomen en struiken waar mogelijk, omdat deze beter aansluiten bij de lokale biodiversiteit.

Kies een fruitboom met een grootte die past bij de tuin. Kies dan eetbare struiken, vervolgens de vaste planten en bodembedekkers. Dan is het een kwestie van kopen en planten.

Een voedseltuin vraagt weinig verzorging, al moet je wel af en toe snoeien. Ook als je geen groene vingers

hebt, kunt je plezier beleven aan een minivoedselbos. Maar niet alleen jijzelf, ook vogels, bijen, vlinders en andere insecten zijn blij met de voedseltuin. Ze vinden er beschutting én eten.

Welke soorten

Tot slot als tip een aantal soorten die je kunt kiezen. Bij de bomen de appelboom 'Ecolette' of een krentenboompje (zoete bessen). Bij de struiken bijvoorbeeld een zomerframboos of herfstframboos, zwarte bes of rode bes. Lavendel is mooi om te zien, maar ook te gebruiken in de keuken. Net als salie, tijm en rozemarijn.

Niet alleen jijzelf, ook vogels, bijen, vlinders en andere insecten zijn blij met de voedseltuin. Ze vinden er beschutting én eten.

Agenda

Woensdag 21 oktober | 12:00 uur

De paarden en ponydag in Natuurcentrum en Stadsboerderij de Elzenhoek in Oss.

Zaterdag 24 oktober | 17:00 uur

Een nacht-van-de-nacht natuurwandeling van IVN. Vertrek vanaf de parkeerplaats bij het openluchtheater Hoessenbosch. Gelegen aan de Hoessenboschlaan in Berghem.

Zondag 25 oktober | 13:00 uur

Een natuurwandeling 'beleef de stilte' van IVN. Vertrek vanaf de parkeerplaats aan het begin van de Slabroekseweg tussen Heesch en Schaijk.

Zaterdag 31 oktober | 15:00 uur

Afvalprikken met meneer Gijs bij Natuurcentrum en Stadsboerderij de Elzenhoek in Oss.

Zondag 1 november | 10:00 uur

Een belevingstocht natuur ontmoet kunst. Vertrek vanaf Cultuurdeelpplaats Chaoss Oss.

Zondag 8 november en

Zondag 13 december | 10:00 uur

Een struinronde Keent. Vertrek vanaf het informatiecentrum Brabants Landschap en Grazelands in Keent.

Zondag 8 november | 14:00 uur

Een wandeling 'natuur en historie in de stad' van IVN. Vertrek vanaf het Burchtplein in Oss.

Maandag 7 december | 10:00 uur

Een oudejaarswandeling van IVN. Vertrek vanaf parkeerplaats Bosweg in Koolwijk.

Zaterdag 19 december | 14:00 uur

Natuuractiviteiten van IVN. Georganiseerd in de Natuurcentrum en Stadsboerderij de Elzenhoek in Oss.

Meer informatie

www.trefhetinoss.nl
www.ivn.nl/afdeling/oss